บทที่ 5
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยรูปแบบความสัมพันธ์แบบสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Model) แล้วสร้างสร้างแนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนำผลการวิจัยที่ได้มาทดลองและประเมินการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

5.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิจัย พบว่า เส้นทางอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ ที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการวิจัยมีทั้งสิ้น 9 ตัวแปร ดังนี้ 1) กระบวนการกล่อมเกลาภาคครัวเรือน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง 3) ความคาดหวังใน

เป้าหมายของชีวิต 4) ความเป็นต้นแบบของอาจารย์ผู้สอน 5) การเรียนรู้โดยการลงมือทำ 6) การติดตามเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 7) การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง 8) การสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาตนเอง 9) นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

เมื่อนำเข้าสมการเชิงโครงสร้าง เพื่อตรวจสอบความตรงของตัวแบบจำลองสมมติฐาน ซึ่งมีค่าสถิติเป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความกลมกลืนของตัวแบบ พบว่ามีตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM : Structural Equation Model)โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL for Mplus Windows) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) มีอยู่ 3 ปัจจัยคือ มิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา : แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง มิติด้านอาจารย์ผู้สอน : การเรียนรู้โดยการลงมือทำ และมิติด้านมหาวิทยาลัย : นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

5.1.2 แนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ได้แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองจำนวน 3 แนวทาง คือ 1) แนวทางพัฒนา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง 2) แนวทางพัฒนามิติด้านอาจารย์ผู้สอน : การเรียนรู้โดยการลงมือทำ 3) แนวทางพัฒนามิติด้านมหาวิทยาลัย : นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

แนวทางการพัฒนาตัวแปรที่มีอิทธิต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จาก 3 มิติได้กิจกรรมในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองแบบบูรณาการทั้งหมด 6 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง /เข้าใจตนเอง 2) กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 3) กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 4) กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 5) กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 6) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

5.1.3 ทดลองและประเมินการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยนำแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง จาก 3 มิติได้กิจกรรมในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองแบบบูรณาการทั้งหมด 6 กิจกรรม ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2 ไปทดลองดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาที่ได้ในการวิจัยระยะที่ 2 กับกลุ่มทดลองคือ นักศึกษาที่ลงรายวิชาเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2559 มหาวิทยาลัย

ราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 150 คน กำหนดให้มีการประเมินผลก่อนและหลังการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าหลังการทดลองนักศึกษาที่ลงรายวิชาเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์ ในภาคการศึกษาที่ 2/2559 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีการพัฒนาความรู้เจตคติ และพฤติกรรมที่ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษาแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 มิติ 9 ปัจจัย ดังนี้ 1. มิติด้านอาจารย์ผู้สอน 1) ความเป็นต้นแบบของอาจารย์ผู้สอน 2) การเรียนรู้โดยการลงมือทำ 3) การติดตามเอาใจใส่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 2. มิติด้านมหาวิทยาลัย 1) การจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) การสนับสนุนให้นักศึกษาพัฒนาตนเอง 3) นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเอง 3. มิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา 1) กระบวนการกล่อมเกลาภาคครัวเรือน 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง 3) ความคาดหวังในเป้าหมายของชีวิต ผลการวิจัย พบว่า เส้นทางอิทธิพลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอิทธิพลทางตรง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (SEM : Structural Equation Model) โดยใช้โปรแกรมเอ็มพลัส (MPlus) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) มีอยู่ 3 ปัจจัยคือ มิติด้านภูมิหลังของนักศึกษา : แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง มิติด้านอาจารย์ผู้สอน : การเรียนรู้โดยการลงมือทำ และมิติด้านมหาวิทยาลัย : นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

1. ปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง

แนวทางการในพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความสำเร็จเริ่มจาก "ความขาด" หรือ ความไม่มี ความยากไร้ที่ประสบมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งมีหลักการไว้ดังนี้ รัตนะ ปัญญาภา (2559:

สัมภาษณ์) 1) ให้ปัญหาอุปสรรคหรือความทุกข์เป็นแรงบันดาลใจ มองว่า เป็นความโชคดีที่ได้เผชิญและเรียนรู้ความทุกข์ยากตั้งแต่เริ่มต้นของชีวิต การเผชิญกับปัญหาจะทำให้เกิดความเข้มแข็งจากภายในจิตใจ 2) เผชิญกับชีวิตอย่างตื่นเต้นและมองโลกในแง่ดี ไม่กลัวที่เจอกับปัญหา หรือความทุกข์ใด ๆ เพราะถือว่า นั่นคือโอกาสที่จะได้เรียนรู้ในการพัฒนาชีวิต และสร้างชีวิตได้อย่างเป็นระบบ 3) ใช้บทเรียนชีวิตสอนและกระตุ้นเตือนตัวเอง เรียนรู้จากความผิดพลาด เพื่อพัฒนาตนเองไม่ให้เกิดความผิดพลาด และพัฒนาฝีมือตนเองให้ดีขึ้น

ผู้วิจัยพบว่า การเรียนรู้ศึกษาประวัติ การทำงาน และผลงานของบุคคลที่เป็นแรงบันดาลใจ ทั้งที่รู้จักเป็นการส่วนตัว และบุคคลที่มีชื่อเสียง เรียนรู้การทำงานของบุคคลที่เป็นที่รัก เช่นบิดามารดาที่ผ่านความลำบากในการสร้างชีวิตมาจนประสบความสำเร็จ และมองให้เป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจในการทำงาน วางเป้าหมายชีวิตให้ชัดเจน และต้องยึดเป้าหมายนั้นให้มั่นคง แบบ จับให้มั่นคั้นให้ตาย และวางแผนชีวิตตามขั้นตอน และดำเนินตามขั้นตอนนั้นให้สม่ำเสมอจนบรรลุเป้าหมาย

2. ปัจจัยด้านนโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

นโยบายส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง มาลี ไชยเสนา. (2559: สัมภาษณ์) นักศึกษาจะเกิดคุณสมบัติสำคัญ คือ “ความเชื่อในอำนาจตน” คือ เชื่อในพลังอำนาจภายในจิตใจของตนเอง ว่า ผลดีหรือผลเสียต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองนั้น มีสาเหตุมาจากการกระทำของตนเอง เป็น “ผู้มีความเชื่อในอำนาจตน” กล่าวคือ กล้าคิดกล้าทำในทางที่สร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองในทาง ทำอย่างไรนักศึกษาจะมีลักษณะมุ่งอนาคต คือ มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและรู้จักคิดถึงอนาคตตั้งแต่ยังเป็นวัยรุ่นเล็งเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล ทั้งที่จะเกิดกับตนเองและสังคมในอนาคต และสามารถควบคุมตนเองให้กระทำ หรืองดเว้นการกระทำบางอย่างได้อย่างเหมาะสม เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ต้องการได้ และสอดคล้องกับความต้องการ รัตนะ ปัญญาภา. (2559: สัมภาษณ์) ทำอย่างไรนักศึกษาจะใช้หลักคิดที่ถูกต้องว่า “การเอาชนะตัวเองให้ได้ คือ ชัยชนะที่ยอดเยี่ยม” (อตฺตา หเว ชิตํ เสยฺโย) และ“การจะก้าวพ้นปัญหาและความทุกข์ยากได้ต้องทำด้วยความเพียรเท่านั้น” (วีริเยน ทุกฺขมจฺเจติ) สิ่งนี้เป็นฐานคิดสำคัญที่ทำให้เปิดใจพัฒนาศักยภาพตนเอง

ผู้วิจัยพบว่า ศักยภาพที่แท้จริงภายในตนเอง รักที่จะทำอะไร ถนัดอะไร ทำอะไรแล้วมีความสุข หลังเข้าเรียนมหาวิทยาลัย (อยู่ในสถานะที่นักศึกษาเลือกแล้วว่าตนถนัดอะไร และมีศักยภาพด้านใดตามสาขาวิชาที่เลือกเรียน) แต่การพัฒนานโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษาสามารถทำได้ตามแนวทาง ดังนี้ 1) มหาวิทยาลัย (โดยฝ่ายวิชาการ) ต้องประสานกับคณะและหลักสูตร ร่วมกำหนดนโยบายสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา

2) มหาวิทยาลัยส่งต่อนโยบายสู่คณะ คณะส่งต่อนโยบายสู่หลักสูตร หลักสูตรนำนโยบายปฏิบัติสู่นักศึกษา 3) นโยบายอาจกำหนดทั้งในระดับมหาวิทยาลัย คณะ และหลักสูตร รวมทั้งสโมสรนักศึกษาและองค์การบริหารนักศึกษาด้วย4) การพัฒนานโยบายอาจนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholder) เข้ามามีส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ทั้งชุมชน ผู้ประกอบการ (นายจ้าง) และครอบครัวของนักศึกษาด้วย

3. ปัจจัยด้านการเรียนรู้โดยการลงมือทำ

วินัย จำปาอ่อน. (2559) การเรียนรู้โดยการลงมือทำ หรือ Learning by Doing มีความสัมพันธ์กับ “การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ (Active Learning)” เป็นการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะความคิดระดับสูงอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินข้อมูลในสถานการณ์ใหม่ได้ดีในที่สุดจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจจนสามารถชี้นำตลอดชีวิตในฐานะผู้ฝึกใฝ่การเรียนรู้ นิศานาจ โสภาพล (2559, สัมภาษณ์) การเรียนรู้แบบใฝ่รู้ ถือได้ว่าเป็นการเรียนรู้ที่ต้องการกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองผ่านการจัดการตนเองให้ความรู้และช่วยพัฒนาเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างสรรค์พัฒนาความรู้ความเข้าใจและทักษะที่หลากหลายเป็นกระบวนการที่ประณีตรัดกุมและผู้เรียนได้รับประโยชน์มากกว่าการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ รัตนะ ปัญญาภา. (2559, สัมภาษณ์) แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้สอนต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญและพยายามให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) โดยให้ผู้เรียนมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมอย่างตื่นตัว ทั้งทางด้านกายสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ในกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งใช้จุดเน้นของการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน เช่น แบบเน้นความรู้ความสามารถ แบบเน้นประสบการณ์ แบบเน้นปัญหา แบบเน้นทักษะกระบวนการ แบบเน้นประสบการณ์ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่เริ่มจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่แต่ละบุคคลเรียนรู้ร่วมกันในการวิเคราะห์ปัญหาผ่านกระบวนการของการเรียนรู้และการสะท้อนกลับอย่างต่อเนื่อง โดยการทำงานในสภาพและปัญหาจริงและสะท้อนกลับบนประสบการณ์ของตนเอง เสนอแนวทางการแก้ปัญหา และนำแนวทางการแก้ปัญหาที่ผ่านการพิจารณาแล้วไปสู่การปฏิบัติ

ผู้วิจัยพบว่า การพัฒนาการเรียนรู้โดยการลงมือทำควรออกแบบ/พัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร นอกจากจะมีแนวคิดทฤษฎีที่ต้องให้นักศึกษาเรียนแล้ว จะต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้โดยการลงมือทำ ไปพร้อม ๆ กันด้วย การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ควรเน้นวิธีการแบบ Problem-Based Learning และ Project-Based Learning เน้นทักษะที่จะก่อให้เกิดการลงมือทำเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มทักษะการดำเนินชีวิต

จัดให้มีการประเมินกระบวนการเรียนรู้ (Process of Learning) เพื่อประเมินผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของนักศึกษาทั้งงานกลุ่ม ในด้านการวางแผนและการปฏิบัติงานตามแผน โดยมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ รวมทั้งการประเมินผลงานที่ได้ จากนั้นจึงนำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุง การประเมินการปฏิบัติ / การทำงาน (Performance) สามารถประเมินทั้งการใช้เหตุผล ทักษะและศักยภาพ การประเมินผลผลิต (Product) กล่าวคือ ประเมินผลการเรียนรู้ (เชิงวิชาการ) และผลิตผล (ทั้งผลงานที่สามารถวัดได้ในเชิงรูปธรรม และสังเกตได้ในเชิงนามธรรม) สรุปถอดบทเรียน เพื่อให้นักศึกษานำไปเป็นหลักในการแก้ไขปรับปรุงและต่อยอดชีวิตให้ดียิ่งขึ้น และพัฒนาศักยภาพในตนเองให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

5.2.2 แนวทางพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ได้แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองจำนวน 3 แนวทาง คือ 1) แนวทางพัฒนา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง
2) แนวทางพัฒนามิติด้านอาจารย์ผู้สอน : การเรียนรู้โดยการลงมือทำ 3) แนวทางพัฒนามิติด้านมหาวิทยาลัย : นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

แนวทางการพัฒนาตัวแปรที่มีอิทธิต่อความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จาก 3 มิติได้กิจกรรมในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองแบบบูรณาการทั้งหมด 6 กิจกรรม ดังนี้ 1) กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง /เข้าใจตนเอง 2) กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 3) กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 4) กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 5) กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง 6) กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

5.2.3 ผลการทดลองและประเมินการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในกลุ่มทดลองด้วยสถิติการวิเคราะห์ พบว่าการทดลองใช้แนวทางการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จาก 3 มิติได้กิจกรรมในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองแบบบูรณาการทั้งหมด 6 กิจกรรม นักศึกษามีความรู้ พฤติกรรม และเจตคติต่อความตระหนักรู้ในคุณค่า

ของตนเองดีกว่าก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.3.1 การพัฒนาปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง

จำนงค์ อดิวัฒนสิทธิ์ (2555, น. 163 - 164) ได้กล่าวถึงการพัฒนาตามทฤษฎีของพุทธศาสนา ตามทฤษฎีของพุทธศาสนา การพัฒนาตรงกับคำว่า “ภาวนา” ซึ่งหมายถึง การทำให้เจริญงอกงาม ถึงอย่างไรก็ตาม คำว่า “การพัฒนา” ในที่นี้เป็นคำที่กำหนดให้มีคุณค่า และตามหลักการของพุทธศาสนา การพัฒนาจะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กัน 4 ทาง คือ 1) การพัฒนาทางด้านกายภาพ (Physical Development) เป็นกระบวนการสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย การฝึกอบรมร่างกายให้รู้จักติดต่อกับสิ่งภายนอกด้วยดีและปฏิบัติต่อสิ่งภาย นอกเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมเจริญงอกงามและกำจัดให้อกุศลธรรมเสื่อมสูญไป สิ่งภายนอกที่มีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ก็ คือ อารมณ์ภายนอกทั้ง 5 ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส จุดมุ่งหมายของการพัฒนาในข้อนี้ก็คือ การทำให้บุคคลรู้จักวิธีการเกี่ยวข้องกับอารมณ์ภายนอกทั้ง 5 อย่างนี้ อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้าสูงขึ้น 2) การพัฒนาทางด้านศีลธรรม (Moral Development) เป็นกระบวนการฝึก อบรมบุคคลให้มีศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียน หรือก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่บุคคลอื่น สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลต่อบุคคลอื่น 3) การพัฒนาทางด้านจิตใจ หรือทางด้านอารมณ์ (Spiritual or Emotionaldevelopment) เป็นความพยายามที่จะฝึกอบรมจิตใจให้เข้มแข็งให้มีความมั่นคง และมีความเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน มีสมาธิ มีความสดชื่นเบิกบาน มีความสงบสุข แจ่มใส เป็นต้น การพัฒนาทางด้านจิตใจที่บางทีเรียกว่า การพัฒนาอารมณ์ 4) การพัฒนาทางด้านสติปัญญา (Intellectual Development) เป็นกระบวนการในการฝึกอบรมให้รู้และเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง ผู้ที่มีความรู้เท่าทันเห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาพของมัน สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระและบริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสเศร้าหมอง และทำตนให้ปลอดพ้นจากความทุกข์ ทำตนให้มีความสุข สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถทำตนให้อยู่เหนือปัญหา เหนือความขัดแย้ง และพัฒนาส่วนรวมให้มีความสงบ มีความเสมอภาค และมีความเป็นประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพ

Lawrence (2003) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเผชิญความจริงในการตัดสินใจด้วยตนเองของบุคคลที่ขาดการพัฒนาตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัคร จำนวน 30 คนที่ได้รับการฝึกฝนในเรื่องอาชีพ และได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นเวลา 6 สัปดาห์ พบว่าการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีประโยชน์และเพิ่มการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น

ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง จำนวน 3 กิจกรรม คือ

1) กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง /เข้าใจตนเอง

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง กิจกรรมรู้จักตัวเอง/วิเคราะห์ตนเอง / เข้าใจตนเอง ในกลุ่มทดลองผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1.1) นักศึกษาได้นำเสนอข้อมูลอดีต - ปัจจุบัน - อนาคตของตนเอง ทำให้รู้จักตนเอง วิเคราะห์ตนเอง และเข้าใจความเป็นตนเองมากขึ้น และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตนเองให้ดียิ่งขึ้น

1.2) นักศึกษาได้ทบทวนการดำเนินชีวิต การกระทำ และเป้าหมายของตนเอง พร้อมที่จะพัฒนาและดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้

1.3) นักศึกษาพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง และทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมตามที่มหาวิทยาลัยจัดให้

2) กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง กิจกรรมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง ในกลุ่มทดลองผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

2.1) นักศึกษามีความพฤติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม สำรวมกาย วาจา ใจ และประพฤติปฏิบัติตนตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

2.2) นักศึกษารู้กฎ เคารพกฎ ระเบียบ และมีวินัย สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาด้วยกันและกับบุคคลอื่น

2.3) นักศึกษาเข้าใจในหน้าที่ของความเป็นนักศึกษาของตนเอง เคารพ ไหว้ ทักทายอาจารย์ตามสถานะของบัณฑิตที่พึงจะปฏิบัติ

3) กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง กิจกรรมปรับบุคลิกภาพเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง ในกลุ่มทดลองผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

3.10) นักศึกษามีบุคลิกภาพที่ดี รู้จักปรับปรุงตนเองทางด้านกายภาพตามที่วิทยากรและอาจารย์แนะนำ ทำให้นักศึกษาเกิดความมั่นในและมีบุคลิกภาพที่ดี

3.2) นักศึกษาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน นักศึกษากับบุคคลอื่น และนักศึกษากับอาจารย์

3.3) นักศึกษาภาคภูมิใจในตนเอง เข้าใจตนเอง และพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

5.2.3.2 การพัฒนาปัจจัยด้านการเรียนรู้โดยการลงมือทำ

Active Learning คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป (Bonwell, 1991) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการคือ 1) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์, และ 2) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyers and Jones, 1993) โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (Co-Creators) (Fedler and Brent, 1996) Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง แปลตามตัวก็คือเป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำ ซึ่งความรู้ที่เกิดขึ้นก็เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ กระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว โดยสามารถเก็บและจำสิ่งที่ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์ กับเพื่อน ผู้สอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ได้ผ่านการปฏิบัติจริง จะสามารถเก็บจำในระบบความจำระยะยาว (Long Term Memory) ทำให้ผลการเรียนรู้ ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่าระยะยาวกว่า การเรียนรู้นี้ได้แบ่งเป็น 2 กระบวนการ คือ 1. กระบวนการเรียนรู้ Passive Learning 1.1) กระบวนการเรียนรู้โดยการอ่านท่องจำผู้เรียนจะจำได้ในสิ่งที่เรียนได้เพียง 10% 1.2) การเรียนรู้โดยการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียวโดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมอื่นในขณะที่อาจารย์สอนเมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะจำได้เพียง 20% 1.3) หากในการเรียนการสอนผู้เรียนมีโอกาสได้เห็นภาพประกอบด้วยก็จะทำให้ผลการเรียนรู้คงอยู่ได้เพิ่มขึ้นเป็น 30% 1.4) กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เช่น การให้ดูภาพยนตร์ การสาธิต จัดนิทรรศการให้ผู้เรียนได้ดู รวมทั้งการนำผู้เรียนไปทัศนศึกษา หรือดูงาน ก็ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น เป็น 50% 2. การบวนการเรียนรู้ Active Learning 2.1) การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจนำไปประยุกต์ใช้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือ สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ

รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เขาได้มีโอกาสร่วมอภิปรายให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสาร ทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 70% 2.2) การนำเสนองานทางวิชาการ เรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ทั้งมีการฝึกปฏิบัติ ในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นถึง 90% 3. บทบาทของครู กับ Active Learning ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ (2550) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางของ Active Learning ดังนี้ 3.1) จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนและเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน 3.2) สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน 3.3) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ 3.4) จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน 3.5) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย 3.6) วางแผนเกี่ยวกับเวลาในจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหา และกิจกรรม 3.7) ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดเของที่ผู้เรียน แคนตู (Cantu, 2003) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มองนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อย ประชาการที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นนักเรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 63 คน ที่มีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี พบว่า หลังจากที่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น เอวิลา (Avila, 2005) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างการเล่นกีฬา ความภาคภูมิใจในตนเอง ผลการเรียนและบทบาททางเพศ ของนักเรียนหญิงวัยรุ่นอเมริกันเชื้อชาติแมกซิกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นหญิงอเมริกัน แมกซิกันจำนวน 100 คน อายุอยู่ระหว่าง 14 - 20 ปี พบว่านักเรียนหญิงที่เล่นกีฬา จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง รวมทั้งมีผลการเรียนที่ดี และมีบทบาททางเพศที่เหมาะสม มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีกิจกรรมทางด้านกีฬา โอมิโช (Omizo, 1989 : 167 - 175) ได้ใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาพัฒนาความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ของนักศึกษาเชื้อชาติฮาวายหรือเชื้อชาติผสม จำนวน 50 คน ที่มีอายุระหว่าง 8 - 11 ปี พบว่านักเรียนมีคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองด้านการเรียนรู้โดยการลงมือทำ จำนวน 2 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการเรียนรู้โดยการลงมือทำ กิจกรรมต้นแบบของคนประสบความสำเร็จและตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง ในกลุ่มทดลองผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1.1 นักศึกษาได้ศึกษาและเรียนรู้จากคนที่เป็นต้นแบบในด้านการประสบความสำเร็จในชีวิต รู้ถึงแนวคิด หลักการ วิธีการในการประสบความสำเร็จของวิทยากร และเป็นแรงบันดาลใจในการปฏิบัติต่อไป

1.2 นักศึกษาตระหนักรู้ถึงศักยภาพของตนเอง ฝึกปฏิบัติ และกำหนดเป้าหมายในชีวิตของตนเองตามบุคคลต้นแบบที่ตนเองยึดเป็นแบบอย่าง

1.3 นักศึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกด้วยการสังเกตและเลียนแบบ (Copy) จากต้นแบบ

2. กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการเรียนรู้โดยการลงมือทำ กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง ในกลุ่มทดลองผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

2.1 นักศึกษาได้ศึกษาวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงแบบกระบวนของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้

2.2 นักศึกษามีพัฒนาการและความรู้ที่ดีขึ้นเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

2.3 นักศึกษามีผลการทดสอบหลังกิจกรรม (Post - Test) ดีขึ้น จากการได้รับความรู้เกี่ยวกับความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

5.2.3.3 การพัฒนาปัจจัยด้านนโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา

Maslow (1970) (Maslow's Hierachy of Needs) มาสโลว์ กล่าวว่า มนุษย์เราทุกคนต่างพยายามดิ้นรนเพื่อต่อสู้สู่จุดมุ่งหมายของตนเอง แต่ เนื่องจากการที่มนุษย์มีความแตกต่างกัน ฉะนั้นการที่จะได้รับการตอบสนองถึงขั้นไหนย่อมขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละบุคคล จากรูปแบบที่แสดงลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมาสโลว์ สามารถแบ่งได้ดังนี้ ขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นระดับความต้องการปัจจัย พื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ปัจจัย 4 อาหาร เครื่องนุ่งห่มเสื้อผ้า ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงและความปลอดภัย (Security and Safety Needs) เช่น ปราศจากการประสบอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ การเจ็บป่วย เศรษฐกิจตกต่ำ การถูกข่มขู่จากบุคคลอื่น และการถูกโจรกรรมทรัพย์สิน เป็นต้น ขั้นที่

3 ความต้องการทางสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความต้องการการยอมรับการเข้าเป็นสมาชิก การให้ความรัก การให้อภัย และความเป็นมิตร เป็นต้น ขั้นที่ 4 ความต้องการการยอมรับนับถือและเห็นว่าตนเองมีคุณค่าต่อสังคม (Esteem or Ego Needs) มาสโลว์ ได้ให้ความหมายไว้ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 ความต้องการการยกย่อง นับถือ ประการที่ 2 ความต้องการที่เกี่ยวกับการมีชื่อเสียง ขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จ (Actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ เป็นความพยายามของมนุษย์ที่จะให้บุคคลอื่นยอมรับนับถือตนเองรวมกับความต้องการและความสำเร็จของตนเอง ซึ่งมาสโลว์เรียกว่า ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) มาสโลว์ได้กล่าวเน้นว่า ความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้ต้องเกิดเป็นลำดับขั้น และจะไม่มีการ ข้ามขั้น ถ้าขั้นที่ 1 ไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการในลำดับขั้นที่ 2 - 5 ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ การตอบสนองที่ได้รับในแต่ละขั้นไม่จำเป็นต้องได้รับทั้ง 100% แต่ต้องได้รับบ้างเพื่อจะได้เป็นบันไดนำไปสู่การพัฒนาความต้องการในระดับที่สูงขึ้นในลำดับขั้นต่อไป ดวงกมล ทองอยู่ (2557) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการตัดสินคุณค่าของตนและแสดงออกในรูปแบบของทัศนคติ ที่บุคคลนั้นมีต่อตนเอง การเห็นคุณค่าของตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดสารเสพติด เราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา ทักษะการเห็นคุณค่าของตนเองให้กับวัยรุ่น ซึ่งทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีหนึ่งที่เหมาะจะนำมา ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น คือทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน เนื่องจากการรับรู้ความสามารถของตนจะมีผลต่อแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล บุคคลที่รับรู้ความสามารถของตนเองสูงจะมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากกว่าบุคคลที่รับรู้ ความสามารถของตนเองต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนั้นการเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนตามแนวทางทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน โดยใช้แนวทางการเพิ่ม ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จให้กับวัยรุ่น การใช้ตัวแบบ การใช้คำพูดชักจูงและการกระตุ้น ทางอารมณ์จึงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นได้

ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองด้านนโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา จำนวน 1 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

จากการสังเกตการณ์หลังการทดลองแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านนโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา กิจกรรมพัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง ในกลุ่มทดลองผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1.1 นักศึกษาได้แสดงความสามารถตามความถนัด พัฒนาศักยภาพและความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง

1.2 นักศึกษาเข้าใจคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย และนำศักยภาพที่แสดงออกครั้งนี้ไปต่อยอดเมื่อจบการศึกษา และออกสู่ตลาดแรงงาน

1.3 นักศึกษามีเวทีในการแสดงออกด้านศักยภาพที่มีในตนเองอย่างสร้างสรรค์ และเกิดความภูมิใจในการยอมรับของเพื่อน อาจารย์ และผู้บริหารมหาวิทยาลัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อการนำไปใช้และการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตนเอง นโยบายจูงใจเพื่อพัฒนาศักยภาพในตนเองของนักศึกษา การเรียนรู้โดยการลงมือทำ เป็นการวิจัยเพื่อ พัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะว่านักศึกษาเป็นทรัพยากรบุคคลที่จะเป็นอนาคตของชาติต่อไป การทำให้นักศึกษาตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะจะเป็นการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมที่ดีให้แก่นักศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การวิจัยการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการเก็บข้อมูลเฉพาะพื้นที่การวิจัย ทำให้ข้อมูลที่ได้รับมีข้อจำกัดเนื่องจากเป็นข้อมูลเฉพาะกลุ่ม ควรมีการศึกษาในพื้นที่อื่นเพื่อเป็นการเปรียบเทียบได้ว่าผลการวิจัยสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร อันจะนำมาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ ๆ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

5.3.2.2 การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สมควรที่จะมีการศึกษาบุคคลที่

เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ผู้ปกครองนักศึกษา อาจารย์ เจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรที่จะศึกษาเพิ่มเติมว่าการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองที่เกิดประสิทธิผลเป็นอย่างไร

5.3.2.3 โดยบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งแตกต่างกัน ควรมีการศึกษาอย่างเจาะลึกในมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง เพื่อให้ได้การพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เหมาะสมสำหรับมหาวิทยาลัยนั้น ๆ

5.3.2.4 ควรมีการศึกษาการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีกับกลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานอื่นในมหาวิทยาลัย เช่น ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายการเงิน ฝ่ายพัฒนาบุคลากร โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองได้อย่างถูกต้อง